

Lapin alueen kuntien sosiaalilautakunnat tai vastaavat
Sosiaalijohtajat tai vastaavat

Lapin aluehallintovirastoon tulee jatkuvasti yhteydenottoja, jotka liittyvät ilmoituksenvaraisia sosiaalipalveluja koskevaan menettelyyn. Tämän johdosta Lapin aluehallintovirasto saattaa tiedoksenne yksityisiä ilmoituksen- ja luvanvaraisia sosiaalipalveluja koskien seuraavaa:

Yksityisillä sosiaalipalveluilla tarkoitetaan yksityisen henkilön, yhteisön, säätiön taikka julkisyhteisön perustaman liikeyrityksen tuottamia

- sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaisia sosiaalihuollon palveluja, kuten kotipalvelut, asumispalvelut, laitoshuolto, perhehoito, vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta
- sekä niiden järjestämiseen liittyvää sosiaalialan ammatillista ohjausta ja neuvontaa.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaan sosiaalipalvelut jaetaan ilmoituksenvaraisiin sosiaalipalveluihin (11 §) ja luvanvaraisiin sosiaalipalveluihin (7 §).

- Ilmoituksenvaraisia sosiaalipalveluja ovat muut kuin ympärivuorokautiset palvelut, kuten kotipalvelu ja sen tukitoimet sekä asumispalvelut, joissa asukkaiden palvelujen tarve ei ole ympärivuorokautista. Myös yksityisesti järjestettävään päivähoidon sovelletaan yksityistä sosiaalipalveluista annettua lakia.
- Luvanvaraisia sosiaalipalveluja ovat ympärivuorokautiset palvelut, joissa asukkaiden palvelujen tarve on ympärivuorokautista, kuten tehostetun palveluasumisen yksiköt, laitoshoido ja ammatillinen perhehoito.

Yksityisten sosiaalipalvelujen on perustuttava kunnan ja palveluntuottajan väliseen sopimukseen tai kunnan tekemään hallintopäätökseen sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 7 §:n mukaiseen palvelu-, hoito- tai kuntoutussuunnitelmaan tai vastaavaan suunnitelmaan, mikäli kyseessä on kunnan asiakkaalle myöntämä sosiaalipalvelu. Mikäli asiakas ostaa palveluja yksityishenkilönä suoraan yksityisiltä palveluntuottajilta, on kyse asiakkaan ja palvelun-

tuottajan välisestä sopimuksesta, eikä tällöin vaadita em. sopimusta kunnan ja palveluntuottajan välillä tai hallintopäätöstä.

Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palvelujen tuottajan sosiaalipalvelut ja palvelukokonaisuudet. Omavalvontasuunnitelma on laadittava kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. (Linkki omavalvontasuunnitelman ohjeisiin: http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/sosiaalihuolto/omavalvonta)

Toimintaedellytykset

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:ssä säädetään niistä toimintaedellytyksistä, jotka palvelun tuottajan on täytettävä voidakseen toimia. Näitä alla mainittuja toimintaedellytyksiä kunnan tulee arvioida antamassaan lausunnossa. Toimintaedellytykset ovat seuraavat

- riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja varusteet,
- toiminnan edellyttämä henkilöstö sekä
- henkilöstön kelpoisuudet ml. vastuuhenkilö.

Toimintayksiköllä tulee olla yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 5 §:n mukaisesti vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset, mm.

- sosiaalipalvelujen antamiseen on palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden määrään nähden riittävästi henkilöstöä
- henkilöstön koulutustaso ja ammattitaito mahdollistavat laadukkaiden palvelujen antamisen.

Vastuuhenkilön on työskenneltävä yksikössä ja hänellä on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) määritelty koulutus ja riittävä käytännön kokemus vastaavanlaisesta toiminnasta. Kelpoisuuslakia ei sovelleta kotipalvelun tukipalveluissa vaadittaviin kelpoisuuksiin.

Ilmoituksenvarainen toiminta

Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka tuottaa muita kuin ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista sekä vastuuhenkilön vaihtuessa ilmoitus sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Ilmoitus tulee toimittaa hyvissä ajoin ennen suunniteltua toiminnan aloittamisajankohdaksi kunnan toimielimelle, joka tarkastaa lomakkeen ”Ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelutoiminnasta” tiedot (<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/lomake?docid=6715>) ja tarkastaa, että lomakkeen liitteenä on yksityisistä sosiaalipalveluista annetun asetuksen (1053/2011) 1 §:n mukaiset seuraavat liitteet soveltuvin osin:

- ajantasainen kaupparekisteriote tai jäljennös elinkeinoilmoituksesta

- jäljennös yhtiöjärjestyksestä, yhtiösopimuksesta tai säännöistä, jos hakijana on yhtiö, muu yhteisö tai säätiö
- toimintasuunnitelma
- toiminnassa käytettävien tilojen ajantasainen, virallinen pohjapiirustus ja käyttösuunnitelma
- pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuus selvitys
- pelastusviranomaisen lausunto
- terveydensuojeluviranomaisen lausunto
- jäljennös vastuuhenkilön tutkintotodistuksesta ja selvitys työkokemuksesta ja
- jäljennös henkilötietolain 10 §:n mukaisesta rekisteriselosteesta.

Toimielimen on ilmoitettava aluehallintovirastolle tiedot palvelujen tuottajan valtakunnalliseen yksityisten palvelujen rekisteriin merkitsemistä varten sekä liitettävä ilmoitukseen oma lausuntonsa, josta tulee ilmetä perusteltu arvio siitä, täyttääkö ilmoituksenvarainen palvelutoiminta yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa säädetyt edellytykset. Aluehallintovirasto tekee päätöksen ilmoituksenvaraisen toiminnan merkitsemisestä rekisteriin.

Ilmoituksenvaraiset, ei-rekisteröitävät palvelut

Yksityisten palvelujen antajien valtakunnalliseen rekisteriin ei merkitä eikä näin ollen aluehallintovirastolle ilmoiteta

- kotipalvelun tukipalveluja ja niihin rinnastettavia palveluja
- eikä yksityistä perhepäivähoitoa ml. ryhmäperhepäivähoito (lain 27 §:n 2 mom.).

Kotipalvelun tukipalveluja ovat sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) 9 §:n 2 kohdan mukaan muun muassa ateria-, vaatehuolto-, kylvytys-, siivous-, kuljetus-, saattaja- sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.

Em. ilmoituksenvaraisiin sosiaalipalveluihin sovelletaan kuitenkin muilta osin yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia, ja palvelujen tuottajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista, lopettamista tai vastuuhenkilön vaihtumista sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella palveluja tuotetaan.

Kun kunnan toimielimelle saapuu ilmoitus kotipalvelun tukipalvelusta tai muusta palvelusta, jota ei merkitä valtakunnalliseen rekisteriin, toimielimen on suositeltavaa ratkaista hallintopäätöksellä, katsotaanko palvelu kunnan toimielimen valvottavaksi yksityiseksi sosiaalipalveluksi. Näin asia tulee riittävästi dokumentoiduksi, mikä helpottaa muun muassa palvelujen arvonlisäverokohtelun arvioimista. Lisäksi hallintopäätöksen tekeminen varmistaa palvelujen tuottajan oikeusturvaa, sillä päätökseen voi tarvittaessa hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Niistä yksityisiä sosiaalipalveluja koskevista ilmoituksista, joita ei merkitä yksityisten palvelujen antajien valtakunnalliseen rekisteriin, muodostuu kunnan sosiaaliviranomaisen ylläpitämä henkilörekisteri, johon sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).

Luvanvarainen toiminta

Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka tuottaa ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista sekä vastuuhenkilön vaihtuessa ilmoitus/hakemus sen alueen aluehallintovirastolle, jonka alueella toimii. Mikäli palveluntuottaja toimii kahden tai useamman aluehallintoviraston alueella, palveluntuottaja hakee lupaa toimintaansa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valvira).

Lupahakemuksen liitteeksi vaaditaan yksityistä sosiaalipalveluista annetun asetuksen mukaisesti sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tai toimielimen viranhaltijan lausunto, jossa palveluja annetaan.

Lausunnosta tulee ilmetä perusteltu arvio siitä, täyttääkö luvanvarainen palvelutoiminta yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa säädetyt 4 §:n mukaiset yllä mainitut edellytykset.

Lisätietoja:

Lisätietoja asiaan liittyen löytyy seuraavista asiakirjoista:

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110922>

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111053?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=asetus%20yksityisist%C3%A4%20sosiaalipalveluista>

Hallituksen esitys Eduskunnalle yksityisiä sosiaalipalveluja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi 302/2010
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100302>

Verohallinnon ohje: ”Sosiaalihuoltopalvelujen arvonlisäverotus”
[http://www.vero.fi/fi/FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2011/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu\(17776\)](http://www.vero.fi/fi/FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2011/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu(17776))

Kuntainfo ”Laki yksityisistä sosiaalipalveluista voimaan 1.10.2011”
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=207651&name=DLFE-16965.pdf

Tarvittaessa lisätietoja asiasta antavat sosiaalihuollon ylitarkastajat Sari Husa, puh. 0295 017 361 ja Tiina Piirilä-Laiho, puh. 0295 017 376; sähköposti etunimi.sukunimi@avi.fi